

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. XLII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

- 3 Intell. l. 2. C. de adulter.
- 4 Maritus cum alia fœmina, non uxore
congregiendi, quando accusari possit.
- 5 Nati ex coniungato & soluta, non sem-
per ex damnato coitu orti intelligun-
tur.
- 6 Constante matrimonio, concubinam ha-
bere non licet.
- 7 Non omnia quæ prohibentur, pœnam
habent constitutam.
- 8 Adulterium Iure Canon. etiam ex par-
te viri indicatur.
- 9 Pœna incestuum nuptiarum, an Iure
Canon. locum habeat.
- 10 Adulterium Iure Canon. vocatur qui-
libet illicitus concubitus.
- 11 Damnatus coitus, aliter Iure Cano. ali-
ter Iure civili sumitur.
- 12 In successione Iura civilia servantur,
etiam Iure Canon.

C A P. X L I I.

ST ergo illud, ni fallor, fa-
tis probatum, spurios qui
ex damnato coitu orti non
sunt, hæredes matri, quan-
doque & patri esse posse.
Verùm incidunt quando-

R 5 que

que quæstiones de varijs coniunctionum generibus, quas, sintne damnatæ, aut minùs, ignoramus, cùm eas certo loco constitutas non reperiamus. Vnde filij quæque possintne succedere, meritò dubitamus. Exempli causa, si maritus quispian ex soluta aliqua muliere prolem suscepit, incertum videtur filij ne illius hæreditatis capaces censeantur. So-

zinus & Baldus eos succedere matri posse dixerunt, *a* eò quòd adulterium Iure civili id non dicatur, vbi cum soluta muliere nobis est negotium. *b* Nam tunc alterius torum non lædimus, vnde adulterium dictum volunt, *c* proptereaq; nec damnatum hunc concubitus esse aiunt, qui filij successionem debeat prohibere. Quæ Sozini ratio, si vera est, quamuis ipse de matris disputet hæreditate, idè tamen de paternis bonis dicendum esse sequeretur, vbi pater in testamento aliquid his relinqueret, vt suprà differuimus. Contrà verò integro consilio respondit Decius, *d* qui voluit damnatum hunc concubitus omninò dici, quòd pœna illi Iure constituta sit, non quidem adulterij, sed stupri, vt & Imperatoria constitutione expressum ait, *e* & multi alij Doctores tradiderunt. *f* Ego verò, si credidit Decius vxori ius esse maritū suum cum alia

fœmi-

a Sozi. conf. 148. Bal. Nou. ibi in subscr.
b l. i. C. de adult.
c c. lex. §. i. 36 q. i. l. inter. §. 2. de adult.
d Dec. conf. 306. quamuis. conf. 311. nu. 2. id deinde non firmat.
e d. l. i. C. de adult.
f Sal. l. i. C. de concu. Anch. consil. 335. in prin. Goz. cōfil. 21. col. pe. Alex. conf. 60 in 2. num. 32. Caccial. latè in l. pe. C. ad Orfi. col. 11. 12

1. fœmina congregientem, stupri accerfire,
 aut quicquam simile ea constitutione ca-
 2. ueri, longè quidem illum falli existimo,
 excludit enim ille textus mulierem ab o-
 mni prorsus accusatione, nedū adulterij,
 sed stupri. Nam cū lex Iulia de adulte-
 rio æquè, ac de stupro loquatur, *a* hæc
 publica crimina sint, *b* sequitur etiam
 eorum actiones fœminis esse interdi-
 ctas. *c* Vnde miror satis quomodo eam
 legem in opinionem suam attulerit De-
 cius, cū ibi de stupro nihil agatur, siue
 ab vxore, siue à quocunque alio accusato
 proponatur. Quin hoc solum ait ille text.
 3. mulieres, quamuis matrimonium suum
 à marito violatum velint exposulare, ac-
 cusationem tamen contra eum instituere
 haud posse, Id est, quamuis eius rei mul-
 tas haberent probationes, quibus maritū
 tori fidem non seruasse vellent docere, ad-
 huc tamē nullum ius publico Iudicio ad-
 uersus maritum posse exercere, eò quòd
 marito tantū hæc accusandi facultas le-
 ge concessa sit, non vxori. Quæ res & ver-
 bis Gellij in Noct. attic. conuenit, quia ita
 veteri Iure scriptum ex Marci Cat. oratio-
 ne refert. In adulterio vxorē tuam si præ-
 hendisses, sine iudicio impunè necares. Il-
 la te si adulterares digito non auderet con-
 tingere, neque ius est. Et Syra apud
 Plau-

a §. item lex
 Iulia. Inst. de
 publ. iud.

b l. i. de pub.
 iudi. & d. §.
 item.

c l. de crimi-
 ne. C. qui ac-
 cus. non poss.

Plautum in Mercatore conqueritur mulierum conditionem, his verbis :

*E castor lege dura viuunt mulieres,
Multoq; iniquiore misera quam viri.
Nam si vir scortum duxit clam uxorem
suam,
Id si rescitit uxor, impunè est viro.
Uxor viro si clam domo egressa est foras,
Viro fit causa, exigitur matrimonio.
Vtinam lex esset eadem qua uxori est,
viro.*

Non idè ego tamen Decij opinionem vnde quaque falsam dico, sed prout nec illi, sic nec Sozino omninò in hac re hærendū esse existimo. Sic enim credo maritum, qui cum alia scemina rem habeat Iure, ciuili stupri quandoq; accusari posse, quandoque non posse. Nam si obscura sit, vilis. que admodum ea mulier, quam maritus præter uxorem cognouerit, omne in eo stupri crimen cessare puto: cùm talè concubitus extranei quidem accusare nequeant, vt qui publicè impunitus dicatur. *a* minùs uxor, cùm ipsa nullam aduersus maritum eo nomine actionem habeat, *b* nisi fortassè iniuriarum, *c* quod & ipsum dubium puto, si vera sunt, quæ Marcus Cato in sua illa oratione scripta reli-

a l. quæ adulterium. C. de adul. Ang. l. si uxor, de adul. Bar. l. verum de furtis.
b c. apud. 32. q. 1. §. publico.
c Bal. d. l. 1. C. de adul.

reliquit, Quòd si paulò honestior decen-
 tiorq; fœmina sit, & tunc cum Decio senti-
 rem, maritum cum ea impudicè versantē,
 quamuis non adulterij, attamē stupri cri-
 mine condemnari posse, non quidem vxo-
 re id ei obijciente, nam vxori non licet,
 sed alijs fortè accusantibus, nec enim æ-
 quum est eum impunè ab hoc crimine di-
 5 mitti. Vnde quod ad filios agninet, de
 quibus in præsentī disputamus, si ex con-
 cubitu non vilissimæ & improbissimæ
 fœminæ orti fuerint, quamuis soluta es-
 set, crederem damnatum hanc coniun-
 ctionem dici, nec filios parentibus posse
 succedere, secundum supradicta. Quòd si
 abiecta fuerit conditione illa fœmina, tūc
 secus putarem, & hoc casu Sozini senten-
 6 tiā vt veriori locū concederem. Quòd si
 quis vrgeret adhuc ea ratione, quòd ex-
 pressè prohibitum sit, ne cui cōstante ma-
 trimonio concubinam habere liceat, a ita
 vt nec domino, cui vxor adsit, ampliùs cō-
 fuetudo vlla cum ancilla sua permittatur, b
 nec distingui his casibus, qualis sit ea
 mulier, cum qua iungit se maritus, vilis-
 ne an honestæ conditionis, quasi leges id
 vnum tantū spectent, an maritus po-
 stergata legitima vxore sua, alterius mu-
 lieris familiaritatem sequatur. hancq; so-
 lum indignitatem grauiter ferāt, ob idq;
 eum

a l. i. C. de cō-
 cub.

b l. fin. in fi.
 C. commu. de
 manu.

a Bal. l. 2. C.
de incest. nu.
pti. Dec. con-
fil. 530.

eum etiam ignominia plestant. *a* Respon-
derem primò, non loqui nos de marito,
qui præter vxorem detineat etiam apud
se perpetuò concubinam, prout Doct. illi
videntur intelligere, sed de eo, qui præter
legitimum torum, furtiuos etiam cum a-
lijs concubitus quando que non asperna-
tur, vt multis contingere videmus. Aut
tandem exemplo me Diui Marci prote-
gerem, qui rescripsit eum hæredem, qui
prohibet funerari ab eo, quem testator e-
legit, non rectè facere, pœnam tamen

7 in eum statutam non esse. *b* Sic con-
cedam & ego maritum quidem minùs
honestè decentèrque facere, ex quo ta-
men pœna illi ob hoc nulla indicta est,
propterea & concubitum illum damna-
tum non fore appellandum, filiosque

8 ad successionem admitti posse. Quæ
quidem Iure ciuili ita se habent. Hodie
verò cum Iure Pontif. adulterium idæ-
què dicatur, cum vxor alterius vitatur,
ac vbi coniugatus vir se solutæ mulieri im-
miscuerit, *c* dubia magis nunc quoq; ista
omnia redduntur. Cùm enim in materia
peccati, qualis hæc est, leges semper ce-
dant Canoni. *d* Canon verò adulterium
hoc appellet, de quo nos agimus. Iam se-
quitur vt & damnatus hic concubitus ho-
die rectè sit vocandus, cùm adulteriũ cri-
mina-

c c. nemo. 32.
q. 4. Abb. ca
transmissè, de
eo qui cog.
conf. vxor.
d Gl. c. Posset
for. de reg. iu.
in 6.

minimali supplicio plectatur, sicuti aliàs dam-
 natum diffiniuimus. *a* Nam cum ali-
 quid certò delicti nomine lex demonstrat,
 pœnam quoque eandem ac nomen illud
 meretur, illi crimini constituisse existima-
 tur. *b* Sic videmus pœnam Iure civili in-
 cestis nuptijs impositam, *c* in ijs quoq;
 nuptijs locum habere, quas hodie ince-
 9 stas dici Ius Canon. statuit. *d* Sic & cum
 matrimonium intra quartum gradum
 contrahi lege municipali sub pœna prohi-
 betur, gradus isti secundum canones, nō
 leges accipiuntur, *e* eò quòd materia hæc
 propria est magis Iuris Pontificij, *f* quod
 & alijs exemplis liceret comprobare. *g*
 Qua ratione & huiusmodi filij ex adul-
 terio nati, & consequenter ex damnato
 concubitu vocandi omninò hodiè viden-
 tur, ob idq; incapaces hæreditatis paren-
 tum cēsendi, cum ita Ius Pontificium de-
 claret, cui in huiusmodi materia hæren-
 dum est, prout & grauissimo Delphinalis
 conuentus Iudicio hodie decisum extat.
 10 *b* Me tamen ista parum sanè mouent, con-
 trāque firmiter sentio. Nam video Iure
 Pont. omnem illicitum concubitum etiā
 cum meretricibus, adulterium vocari, *i*
 ex quo sequeretur, pro qualibet fornica-
 tione hodie adulterij pœnam esse impo-
 nendā, quod tamen secus est. Quin & cum
 concu-

a suprà c. 40.

b l. r. §. r. ad
Turpil.

c Aut. Ince-
stas. C. de in-
cest. nupt.

d Abb. c. r. &
fi. de don. in-
ter vir. & vxor.
Dec. cons. 158.

e Alex. Dec.
l. si Auiæ, in
fin. C. de succ.
ed.

f c. pe. de sec.
nupt.

g Dec. cons.
155.

h Gui. Papa.
decis. 280. Ti-
tius.

i c. Nemo me
retrices. 32.

9. 4

a d.c. nemo.
in princ.

b Ripa. §. si
quis rogatus.
ad Trebel. nu.
27. & in l. si vn
quam. C. de
reuoc. do. q.
28.

c cap. 16. 40.

d Bart. l. 3. de
conc. in prin.
& Soz. in con
fil. 148. col. 3.
vers. nec etiā.

concubinatus eodem Iure adulterium di
catur, quia quicquid in ea, quæ legitima
vxor non sit, committitur, adulterij cri
mine venit, *a* sic fieret etiam, vt hodie
præter vxorium ceteri cōcubitus omnes
semper damnati dicerentur. Vnde nec na
turales filij vnquam succedere deberent,
quia secundum ius istud ex damnata con
iunctione geniti sunt, quod tamen aduer
sus communes interpretū sententias est,
b & spuriorum illa distinctio, de qua su
prā, *c* hodie non ampliùs esset obseruāda,
& quicquid Iure ciuili de naturalij, aut
spuriorum successione cautum est, id in
vniuersum nunc immutatum & corre
ctum esset, quod ego nunquam admise
rim, & eruditis viris absurdū videri de
bere semper crediderim. Non igitur hoc
Iure, quod de adulterio & damnata copu
latione dicitur, eodem quo apud leges ci
uiles sensu accipiendum est. Siquidem ibi
damnata coniunctio ea est tantū, vt aliās
diximus, quæ criminali pœna potest mul
ctari, hīc de alterius generis pœna intelli
gitur, ea scilicet, quæ solutis humani cor
poris vinculis ad cœleste summi Dei tri
bunal sit exoluenda. *d* Quæ ergo in con
trarium suprà adducta fuere, aut huic ca
sui nostro non sunt similia, si quis ea sub
tiliter animaduertat, aut si etiā sunt, ego
de his

de his plurimum dubitare, cum pœna-
les sanctiones mihi nisi ijs casibus recipiē-
dæ videantur, qui expressè legibus cauti
sunt. *a* Aut quicquid de ijs dici possit,
ipse in hac materia, vbi de successione a-
gitur, à Iuris ciuilis regulis nunquam di-
scedendum putarem, quæ & Iure Cano-
nico, quantum ad hanc rem pertinet, ser-
uantur, vt & Doctores omnes sæpè atte-
stantur. *b* Et ita secundū supradictam Iu-
ris ciuilis distinctionem, hæc hodie quo-
que locum habere affirmarem.

a l. At si qui.
§. diuus. de re
lig. & sumpt.
funer. Abb. c. r.
de post. præl.
num. 32. l. as. l.
cū quidam.
nu. 11. 12. deli.
& posthu.
b Tiraq. in l.
si ynquam. C.
de reuo. don.
ver. susceperit
libe. nu. 51.

DE SPVRIIS EX DAMNA-
to coitu, & si quid illis in frau-
dem fuerit reli-
ctum.

- 1 Spurijs ex damnato coitu, nihil à patri-
bus capere possunt, & quæ sit ratio.
- 2 fidem nec ullis coniunctis, nec inter se
ab intestato succedunt.
- 3 Differentia an relinquatur aliquid spu-
rio à patre palam, vel tacite.
- 4 Tacitum fideicommissum quomodo co-
gnoscat.
- 5 Qui tacite fidem dedit, de restituendo
aliquid spurio, an idè tota hære. pri-
uetur.

- 6 *Emphyteota alienans partem rei, an to-
to iure cadat.*
- 7 *Pater spurium non potest adoptare.*
- 8 *Quæ possit pater erga filium spurium fa-
cere.*
- 9 *Quomodo dolus probetur, ubi dubita-
mus spurium a patre aliquid consecu-
tum.*
- 10 *Actus insoliti præbent causam suspicionis.*
- 11 *Heres cogitur respondere positionibus,
an cum testatore colluserit.*

CAP. XLIII.

Vnc ad alios spurios descē-
damus, quos ex damnatis
nuptijs prodijisse omnino
cōstat, veluti adulterio, stu-
pro, incestu, *a* & hi cūm
nec filij nomē mereātur, *b*

i tantū abest, vt ad patris siue matris bona,
vllō casu possint aspirare, *c* vt nec alimēta
quidem ijs Iure ciuili debeantur. *d* Quo-
circa nec eo colore possint adiuuari, quasi
vt extraneis liceat eis quod in testamento
relictum fuerit, consequi, *e* hi enim præ-
ter extranei causam, & paternum delictū
habent coniunctū, quodd meritō illos bo-
norum parentum reddit expertes. *f* Re-
pellit & eos publicę honestatis iustitia, ne
in

a §. item lex
Iulia. Inst. de
pu. iud.

b ca. 1. 35. q. 7.

c Dec. consi.

288. & 311.

d Aut. ex cō-

plexu. C. de

ince. nupt.

e l. extraneū.

C. de hz. inst.

f Alex. consi.

74. in 3. nu. 4.